

א) וינמנו לא; וש"נ,
ב) ופי עשה זה חכמה
עיון ערך ספק, ז"ל ולא
א) אהרן זה מר"ם,
ד) חולין פ"ה, ט"ז ב"ק מ"ג,
ו) חולין ט"ז,
ז) חולין ט"ז,
ח) וינמנו קמ"ה,
ט) וינמנו קמ"ה.

תורה אור השלם

1 וכן תעשה להחמיר
וכן תעשה להחמיר
וכן תעשה לכל אבדת
אזיך אשר האבד מפניו
ומצאתה לא תובל
להתעלם: דברים כ"ג
2 יגיד עליו רעו מקנה
אף על עולו: איוב לו' לו
3 שלח תשלח את האם
ואת הבנים תשחך לך
למען ייטב לך והארבת
ימים: דברים כ"ז
4 לא תשנא את אחיך
בלבבך הוכח תוכיח כי
עמיתך ולא תשא עליו
קטאת: ויקרא ט"ז
5 כי תראה חמור שואך
רביץ תחת משאו ודוּלַךְ
מעזב לו עזב תעזב עמו:
שמות כ"ה
6 לא תראה את
חמור אחיך או שורו
פגלים בדרך והתעלמת
מהם הקם תקים עמו:
דברים כ"ד

הנהגות הגר"א

א) נמי ופי רועה בין
הכרמים יב"ז פ"ט פ"ט
כ"ד"ק ופי"ט ועמ"ש רבני
נ"מ"ט סי' רמ"א סי"ק ה':

רבינו חננאל

איסטרא. אמר רבה אמר
קרא לכל אבדת אחיך
לרבות אבדת קרקע: קתני
וישא רועים בדרך אינה
אבדה הא רצים בדרך
ורועים בכרמים אבדה
היא. וקתני סיפא אבדה
בכרמים הרי זו אבדה
הא רועים אינה אבדה
קשיא וישא אסיפא. ופיקח
רבה הכי רצה חכמה
כלפי השדה אבדה היא
והייב להחזיר. רצה ופניה
כלפי המרינה אינה אבדה.
ורעה בדרך ואפי' רועה
ככרמים אינה אבדה
אבל יש בה אבדות
קרקע שאוכלת המורות
ומפסדת הכרם והאי דקתני
רצה בין הכרמים הריה
אבדה באבדות גופה
כי בריצה מכין אותה
ומורת הכרם ועושין בה
חבורות והו' פי' מסתקבא
כי סיקוב זה לשון חכמה
הוא. (ב) והא דתניא
ורעה בכרמים אינה אבדה
בכרמי כותי' אבדת קרקע
ליכא דהא קרקע כותים
הוא. אבדת גופה ליכא
דהא רועים מעט מעט
והולוכם בניחותא ואין
סיקוב. השב אפי' ק'

א) ל"ל ע"י מ' ע"ז נ"ד
רענו נגז' דא' דלמתי' ע"ס
משום דמסקי ל' למלמל.

אסרטיא. לך כנזסה לרצים: שטופין ונאין. לשדה חצירי:
אמר רבא לכל אבדות ג'ו'. מילתא באפייה נפשיה היא דלמנה רבא
צבי מדרשא: מאי למימרא. ומיפוק ליה משום עומרין שיטין ככלל
אבדות דלמנו לפרטא דשה ושלמה ולמה לי לכל לרצוניה: רועה

בדרך. איכא תרתי למעלותא חדא
לרועה ועוד דלפיו רצה לא מסתקבא.
למה בין הכרמים איכא תרתי
לגרירותא חדא לרצה ועוד דכרמים
מסקבי לה. למה בדרך איכא חדא
לגרירותא לרצה ומתקלקלת צריצתה
אי נמי תלך למרחקים. רועה בין
הכרמים חדא לגרירותא דזימנין
למסתקבא: והא חציריה גופה כו'.
מפרש ואזיל לה: באבדות קרקע.
וחייב להזיחא משום הפסד כרמים:
לגינון ולחורבנו מנין. דהויא דהשגה
ופטור: דעס בעליה. לומר לו שמור
פרתך שהחורמה לגינתך שמאלתיה
אובדת: הכל לרזיך דעס בעליה. נגז
גולן וד' שומרים שהשיבו לריבין
להודיעו ואם לא הודיעו ומתה או
נגנבה חייבים באחריותן לכיון דידע
שחדה ולא ידע שהשגה לא מזהר
בה ולא מאחילה: שנת. לגבי שלוח
הקן: פרטי זמני. ואנן תני' שלחה
ומורה שלחה ומורה אפי' ארבע וי'
פעמים חייב: לדבר פרטום. שאין
לרזיך לפטור אלף לאוכליה: לדבר
מלוה מנין. היה לרזיך לטורו
את המלוצע מנין שאסור צאם על
הבנים ת"ל תשלח: עוז סעוז.
פריקה: פקס סקיס. טעניה: חסרון
כיס. שהצמחה מתקלקלת: משום
דצנכר. שנותנין לו שחר. דליכא
למ"ד לקמן (דף נ"ג). טעניה צנכר
פריקה חתום: לא מסיימי קראי. הי
משמע טעניה והי משמע פריקה ואי
כתב חדא הוה אמינא לפריקה אתא
אלא טעניה לה לא כתב רחמנא
אזיך לטעניה: למה לי למכתב
אבדות. השגת אבדות לכתוב
או ה' או ה' וליגמר מניה דה'
כולהו אזהרת ממון ישראל הוא:
לערא דמרה. הוא העומד עס ואין
יכול לטעון לצדו וכן לפרוק: דליחא
למרה צהדה. שטרות צנכרה:

דליחא

אלו מציאות פרק שני בבא מציאה לא.

קורדום בצד גדר. פירשתי לעיל (כה: סד"ה ואם נטל):
למה לי למכתב רחמנא פריקה בו'. אין לפרש למה לי
דכתב כוליה קרא דפריקה או דטעניה דא"כ היכי
קאמר אי אשמועינן טעניה דצנכר הא משמע לקמן (דף נ"ג).

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

באסרטיא ופרה רצה בין הכרמים הרי זו
אבדה פ"לית בצד גדר קורדום בצד גדר
ופרה רועה בין וא' הכרמים אין זו אבדה
ג' ימים זה אחר זה הרי זו אבדה יראה
מים ששוטפין ובאין הרי זה גודר בפניהם
אמר רבא לכל אבדות אחיך ילרבות
אבדת קרקע א"ל רב חנניה לרבא תניא
דכסייע לך ראה מים ששוטפין ובאין הרי
זה גודר בפניהם א"ל אי משום הא לא
אי דאיכא עומרין מאי למימרא לא צריכא
דאית בה עומרין דצריכי לארעא מהו
דתימיר כיון דצריכי לארעא כי גופה דארעא
דמיון קמ"ל: מצא חמור ופרה [וכו']:

הא גופה קשיא אמרת מצא חמור ופרה
רועין בדרך אין זו אבדה רועין בדרך הוא
דלא הוו אבדה הא רצה בדרך רועה
בין הכרמים הויא אבדה אימא סיפא
חמור וכליו הפוכים ופרה רצה בין הכרמים
הרי זו אבדה רצה בין הכרמים הויא
אבדה הא רצה בדרך רועה בין הכרמים
אין זו אבדה (ב) אמר אביי יגיד עליו ריעו
תנא רועה בדרך דלא הויא אבדה והוא
הדין לרועה בין הכרמים תנא רצה בין
הכרמים דהויא אבדה והוא הדין לרצה בדרך א"ל רבא אי יגיד עליו ריעו
ליתני קילתא וכ"ש חמירתא ליתני רצה בדרך דהויא אבדה וכ"ש רצה
בין הכרמים ולתני רועה בין הכרמים דלא הויא אבדה וכ"ש רועה
בדרך אלא אמר רבא רצה ארצה לא קשיא יהא דאפה לגבי דברא הא
דאפה לגבי מתא רועה ארועה נמי לא קשיא כאן באבדת גופה כאן
באבדת קרקע וכי קתני רועה בדרך לא הויא אבדה הא רועה בין
הכרמים הויא אבדה באבדת קרקע וכי קתני רצה בין הכרמים הויא
אבדה הא רועה בין הכרמים לא הויא אבדה באבדת גופה דרצה בין
הכרמים מ"מסקבא ורועה בין הכרמים לא מסקבא ורועה בין הכרמים נהי
דלא מסקבא תיפוק ליה משום אבדת קרקע יבדכותי ותיפוק ליה משום
אבדת גופה דדלמא קטלו לה באתרא דמתרו והדר קטלי ודלמא אתרו
בה אי אתרו בה (ג) ולא אזדהרו בה ודאי אבדה מדעת היא: החזירה
וברחה החזירה וברחה [וכו']: א"ל ההוא מדרבנן לרבא אימא השב
חדא זמנא תשיבם תרי זמני א"ל א"ל השב אפי' ק' פעמים משמע (ד) תשיבם
ולחורבותו מנין ת"ל תשיבם מ"מ ה"ד אי דמימנרא פשיטא אי דלא
מימנרא אמאי לעולם דמימנרא והא קמ"ל דלא בעינן דעת בעלים וכדר' אלעזר (ה) דאמר בהכל צריכין
דעת בעלים לחיין מהשבת אבדה שהתורה ריבתה השבות הרבה (ו) שלח תשלח (ז) אימא שלח חדא
זימנא תשלח תרי זמני א"ל שלח אפי' מאה פעמים משמע תשלח אי לי אלא לדבר הרשות ילדבר
מצוה מנין ת"ל תשלח מ"מ א"ל ההוא מדרבנן לרבא ואימא (ח) הוכח חדא זימנא תוכיח תרי זמני א"ל
הוכח אפי' ק' פעמים משמע תוכיח אין לי אלא הרב לתלמיד תלמיד לרב מנין ת"ל הוכח תוכיח
מ"מ (ט) עזב תעזב עמו אין לי אלא בעליו עמו מנין ת"ל עזב תעזב מ"מ (י) הקם תקים
עמו אין לי אלא בעליו עמו שאין בעליו עמו מנין ת"ל הקם תקים מ"מ (יא) הקם תקים
ולמה ליה למיכתב טעניה צריכי דאי כתב רחמנא פריקה הוה אמינא משום דאיכא צער בעלי
חיים ואיכא חסרון כים אבל טעניה דלאו צער בעלי חיים איכא ולא חסרון כים איכא אימא לא
ואי אשמועינן טעניה משום דבשכר אבל פריקה דבחהם אימא לא צריכא ולר"ש (ב) דאמר אף טעניה
בחהם מאי איכא למימר לר"ש לא מסיימי קראי למה לי למכתב הני תרתי ולמה לי למכתב
אבדה צריכי דאי כתב רחמנא הני תרתי משום דצערא דמרה איתא צערא דידה איתא אבל
אבדה דצערא דמרה איתא וצערא דידה ליתא אימא לא ואי אשמועינן אבדה משום דליתא למרה בהרה

אין לי אלא לביתו לגינתו
אבדת אחיך לרבות אבדת קרקע:
קתני וישא רועים בדרך אינה
אבדה הא רצים בדרך
ורועים בכרמים אבדה
היא. וקתני סיפא אבדה
בכרמים הרי זו אבדה
הא רועים אינה אבדה
קשיא וישא אסיפא. ופיקח
רבה הכי רצה חכמה
כלפי השדה אבדה היא
והייב להחזיר. רצה ופניה
כלפי המרינה אינה אבדה.
ורעה בדרך ואפי' רועה
ככרמים אינה אבדה
אבל יש בה אבדות
קרקע שאוכלת המורות
ומפסדת הכרם והאי דקתני
רצה בין הכרמים הריה
אבדה באבדות גופה
כי בריצה מכין אותה
ומורת הכרם ועושין בה
חבורות והו' פי' מסתקבא
כי סיקוב זה לשון חכמה
הוא. (ב) והא דתניא
ורעה בכרמים אינה אבדה
בכרמי כותי' אבדת קרקע
ליכא דהא קרקע כותים
הוא. אבדת גופה ליכא
דהא רועים מעט מעט
והולוכם בניחותא ואין
סיקוב. השב אפי' ק'

עין משפט נר מצוה

קבא א ב מיי פט"ו
מהל' אבדה הלה
ב ה סגנ עשין עד טו"ש"ע
ח"מ קי רס טע"ף ט:
קבא ג ד מיי שם פ"יא
הלה כ סגנ שם
טו"ש"ע ח"מ קי רנט טע"ף
ט:
קבא ה ו ז ח מיי פט"ו
שם הל' ג ד סגנ שם
טו"ש"ע ח"מ קי רפא
טע"ף ט:
קבא ט י מיי שם פ"יא
הל' ד טו סגנ שם
טו"ש"ע ח"מ קי רסו טע"ף
ט:
קבא כ מיי פ"ד מהל'
נגיפה הל' י ועין
השגות ובמ"מ ופ"א
מהל' גיולה הל' ח סגנ
עשין ע"א טו"ש"ע ח"מ קי
שם טע"ף ט:
קבא ל מיי פ"יא מהל'
אבדה הל' טו סגנ
עשין עד טו"ש"ע ח"מ קי
רסו טע"ף ט:
קבא מ מיי פ"ג מהל'
שמהיה הל' ה סגנ
עשין עד טו"ש"ע ח"מ קי
לכ טע"ף ט:
קבא נ מיי שם הל' יט:
קבא ס ע מיי פ"ו מהל'
דיעות הל' ז סגנ
עשין ט:
קבא פ צ מיי פ"ג מהל'
רואה הל' ח סגנ
עשין פ טו"ש"ע ח"מ קי
רע טע"ף ז:

מוסף רש"י

אין לי אלא לביתו.
השב השנה מעליפת
ממשע ולחורבותו
מנין. דקמי ליה למונא
השגתו לגינתו דבעלים
(ב"ק ז). הכל צריכין
דעת בעלים. גונג וגול
או אחר מהצדקה שומרין
שהחזיר לרזיך להודיע
לבעלים ואם לא הודיע
חייב המחזיר באחריותו
(שם). שלח אפילו מאה
פעמים משמע. שלח
לגולם משמע ויהי דלמלח
לכתי הוא דלמח אין לי.
לרזיך שלוח אלף לדבר
השגות. לדבר מצוה. כגון
קו יולדת וטהרה מורע
(חולין קמ"א).

רבינו חננאל (תמשיך)
פעמים תשיבם אפי'
ר"א הכל צריכין דעת
[בעלים] חזין מהושבת
אבדה (לבעלים) שהוי
ירבתה החזרה בה השבות
הרבה. וכן שלח תשלח את
האם חייב לשלחה אפי'
ק' פעמים ואפי' צריך לה
לדבר מצוה כגון טהרת
מזרוע ורוביא בו אפי'
הכי חייב לשלחה האם
וכן דין הוכח תוכיח אפי'
ק' פעמים ואפי' תלמיד
לרב. וכן עזב תעזב
וכן הקם תקים בין בעליו
עמו בין אין בעליו עמו